

Stigzelius epitafium

LAURENTIUS STIGZELIUS († 1676). Fragmentariskt epitafium av svart och vit marmor, som enligt gravplanerna från 1696–1799 tidigare var uppsatt i högkorets sydöstra del, där ärkebiskop Stigzelius' gravplats var belägen (troligen pelare C11 eller C12) (fig. 4–6). Epitafiet skadades svårt i 1702 års brand. 1722 och 1723 vände sig domkyrkorådet därför till ärkebiskopens anhöriga med en uppmaning om att det snarast måste återställas, annars skulle det tas ner och kasseras. Reparationerna uteblev emellertid, och idag återstår endast ett par fragment av epitafiet i domkyrkans föremålsmagasin. Av träsnittet hos Peringskiöld framgår att det har haft ett huvudstycke utformat som en inskriftstavla av svart marmor (fig. 302). På tavlans profilerade nederkant fanns en sarkofag med två liggande allegoriska gestalter: till vänster arbetet (Industria) med en blomsterkorg och till höger vilan (Quies) med två dödskallar. Sarkofagen hade en centralt placerad inskriftstavla som flankerades av två reliefer: till vänster herdarnas tillbedjan och till höger den förlorade sonen. Där nedanför satt ett ännu bevarat understycke utformat som en maskaron. Epitafiet avslutades upptill med en kraftigt profile-rad list ovanpå vilken tre allegoriska gestalter var placerade: till vänster Fides (tron) med ett kors och en Bibel, i mitten Caritas (kärleken) med två barn och till höger Spes (hoppet) med ett ankare. Mellan överstycket och inskriftstavlan fanns ett mellanparti, som inramades av två voluter, och vars mittparti var försett med inskrift på hebreiska: "Jag väntar på Herren" (Ps. 130:5). Inskrift på huvudstycket: "[PER]ENNI MEMORIE / [REVE]RENDISSIMI VIRI / [LAURE]NTII STIGZELII / [ARCHIEPISCOPI U]PSALIENSIS CUI NATALE SOLUM / [FUIT ANGERMAN]NIA PATER MATTHIAS HELGOV[IUS] / SACERDOTIO VE]NERABILIS A QUO CONSE[CRATUS] / LITERIS CUM IN A]CADEMIA POL[LINARI] LAUREA / DONARI MERUISSE]T DOCENTIUMQUE / M[OX ADSCRIBI] / NUMERO PRO]FECTU]S PEREGRE ET [POST ITER BI- / ENNEQUE PARTAMQUE APUD EXTEROS [PRÆCLARA]M ERU- / [DITIONIS FAMAM PATR]LÆ REDDI[TUS] PROF[ESS]ORUMQUE / REDAUSPICATUS OFFICIUM PHIL[OSOPH]LÆ PRIMO DEIN / THEOLOGLÆ SUSCEPTO DOCTO[RIS] TITULO INSI / GNEM PER AN- NOS XXX COMMODAVIT [OPE]RAM CUM- QUE / PRIMARIUM SUI ORDINIS LOCUM D[IU]TE]NUISSET / ET PASTORALE SIMUL IN ECCLESIA : U[PSALIENSIS] : OBIISSET MU- / NUS GRANDIS ÆVO MERITISQUE AD ARCHIEP[ISCOPALEM] : DIGNITATEM] / ERECTUS EST QUAE FUNCTUS SEXENNIO POSTQUAM / AUGUSTUM SERENISSIMUM : CAROLI · XI · CAPUT REGALI / DIADEMATE REDIMIVISSET ANNO ÆTATIS LXXVII

PIE / PLACIDEQUE DECESSIT MAGNAM MORUM INTEGRITATE VITÆQUE SANCTIMONIA / CONSECRATUS GLORIAM · NOBILISSIMA ET LECTIS[SIMA MA-] / TRONA CHRISTINA BURÆA REVERENDISSIMI : VIRI / MAGISTER : IACOBI ZEBROSYNTI · BURÆI EPISCOPI · STREGNENSIS · FILIA / THORI SEPULCRIQUE CONSORS QUACUM PER XXXVIII ANNOS / MUTUO AMORIS ET CONCORDLÆ CERTAMINE VIXERAT QU[Æ] / QUATUOR ILLI NATOS NATAS SEPTEM PEPPERERAT HO[C] / MONUMENTUM PONI CURAVIT IPSA POST MARITI FU- / NUS EXTINGTA ANNO ÆTATIS [lucka]". Inskrift på understycket (elegiskt distikon): "VIX SONUIT SACRAS VOX DO / CTIOR ULLA CAMENAS / MITRA NEC ORNAVIT DIGNIUS / ULLA CAPUT / OBIIT / HOC PAR CONIUGUM ILLE / Anno POST NATUM : CHRISTUM / MDCLXXVI. / ILLA / Anno POST NATUM : CHRISTUM / MDCXCVI." (=Åt det eviga minnet av den synnerligen vördnadsvärde Laurentius Stigzelius, ärkebiskop av Uppsala, vars födelsebygd var Ångermanland. Fadern var Matthias Helgovius, vördnadsvärd i sitt prästerliga värv. Konfirmerad av denne gjorde han vid Uppsala universitet sig förtjänt av att erhålla den apolliniska kransen och strax därefter inlemmas i de akademiska lärarnas skara. Därefter for han utomlands och förvärvade i främmande land ryktbarhet för lysande i lärdom. Efter två år återbördad till fäderneslandet var han bestämd för en professorstjänst och efter att ha avlagt först filosofie doktorsexamen och därefter teologie doktorsexamen utförde han under 30 år ett utomordentligt arbete. Sedan han länge uppehållit den första professuren i sin fakultet och samtidigt varit kyrkoherde i Uppsala kyrka upphöjdes han vid hög ålder och efter lysande insatser till ärkebiskopsvärdigheten. Detta ämbete beklädde han i sex år. Sedan han satt den kungliga kronan på Karl XI:s vördnadsvärda huvud, avled han fromt och stilla, efter att ha förvärvat stor ära för snillrikhet och lärdom och även för sedernas renhet och sitt levernes oförvitlighet. Den högädlä och förnäma fru Christina Buræa, dotter till den vördnadsvärde magister Jacob Zebrozyntius, biskop i Strängnäs, var hans följeslagarinna i den äktenskapliga bädden och i graven. Med henne hade han levt i 38 år under ömsesidig tävlan i kärlek och endräkt. Hon födde honom fyra söner och sju döttrar och hon ombesörjde detta monument efter makens död. Hon dog i sin levnads [lucka] år. Knappt har någon mer lärd röst låtit muserna tala och ingen mitra prytt ett värdigare huvud. Detta äkta par avled, han i det 1676:e året efter Kristi födelse, hon i det 1696:e året efter Kristi födelse).